

David Doktorič:

Andrej Volarič

(1833—1895.)

(Nadaljevanje.)

V Volaričevi družbi so vedno peli in lepo peli. S svojo živahnostjo in dovtipnostjo je največ prispeval k dobremu razpoloženju na prijateljskih sestankih. Njegovi prijatelji in znanci pripovedujejo, da je bil majhne in vitke rasti. Njegov vedno smehljajoči se obraz je razodeval priprosto in plemenito notranjost.

Za spoznanje Volaričevega značaja so značilna pisma, ki jih je objavil v »Učiteljskem Tovarišu« l. 1909. njegov prijatelj Janko Leban. Bridko se pritožuje radi neugodnega gmotnega položaja, ki mu do konca življenja ni dovolil, da bi se mogel globlje posvetiti glasbi. Po krivici se čuti zapostavljenega od svojih predstojnikov. Njegove skladbe so sicer vsem všeč, a založnika ne more dobiti, zato pravi, da bo opustil skladanje, češ, čemu, če mu vse obleži v miznici. Tudi gibanje v našem javnem življenju ni šlo brez vpliva mimo njega. Bolijo ga napadi na pesnika Simona Gregorčiča in zaradi njih je prav hud na dr. Mahniča in njegove somišljenike. Zaseduje pojave v našem slovstvu, hvali mladi »Dom in svet« in njegovega urednika. Iz vsega njegovega življenja in delovanja seva pred vsem goreča ljubezen do slovenskega naroda.

V svojih skladbah je Volarič mehek pevec ljubezni do slovenskega dekleta; je zastopnik preprostega naroda, gorskega raja kakor njegov starejši vrstnik pesnik Gregorčič, vesel pastirček, ki zna biti tudi po domače šegav in zabaven, vendar se skuša njegova lirična duša tudi v zelo resnih strunah, ko se spomni svoje drage, nad vse ljubljene domovine.

Dvojna zasluga gre Volariču, prvič: svoje skladbe je prilagodil popolnoma takratnemu novemu prosvetnemu gibanju čitalniške dobe in dal s tem temu svežemu narodnemu pokretu na Goriškem mnogo vzpodbude, in drugič: bil je vnet ljubitelj in marljiv nabiratelj narodne pesmi.

Po raznih virih sem sestavil sledeči zapisnik njegovih skladb.

1. Venec četveroglasnih pesmi. Zložil Hrabroslav Volarič, učitelj v Kobaridu. Delo I. Izdal in založil skladatelj. V Ljubljani. Natisnila Klein & Kovač (Eger) 1884.

Janko Leban pravi, da je Volarič te pesmi že na učiteljsku v Kopru zložil. Pregledal in za kamnotisk prepisal jih je Danilo Fajgelj.

2. Pozdrav iz daljave. Parafraza za klavir zložil H. V. Op. 2. Na svitlo dala in založila »Glasbena Matica« v Ljubljani. Tiskala Engelmann in Mühlberg v Lipsiji (1884), 4°. 7 str.

3. V domačem krogu. Potpourri slovenskih narodnih pesmi za klavir zložil in velečastitemu gospodu ravnatelju Francu Dominku udano poklonil H. V. Op. 4. Na svitlo dala in založila »Glasbena Matica« v Ljubljani. Musikaliendruckerei v. Jos. Eberle & Co. in Wien, VII. (1885), 4°. 7 str.

4. Slovenski svet, ti si krasan«. Op. 3. Ta znani moški zbor je izšel l. 1885 v Zbirki Slovenskih narodnih napevov Glasbene matice.

5. Narodne pesmi. Nabral na Koboridskem in čveteroglasno upravitel H. V. Cena 60 kr. Založil skladatelj. Natisnili J. Blasnikovi dediči. V Ljubljani. (Op. 5. 1887).

Vsečina: 1. Oj tovarš. 2. Je ura štir' odbila. 3. Oj sijaj, sijaj solnce. 4. Solnce mi doli gre. 5. Vesele so te ptičce. 6. Barčica (Fantje so po vasi šli). 7. Vsaki dan (Te dobro poznam). 8. Rožmarin se je posušil. 9. Kdor pa če vedet, kaj je ljubezen. 10. Nesrečen zakon (Fantov družbo sem zapustil). 11. V nedeljo zjutraj vstala bom. 12. Slovo (Prišel sem pod oknice). 13. Bolna ljubica (Dobil sem pismice žalostne šriftnice). 14. Popotnik pridem čez goro. 15. Ločiva se, zdrava ostani. 16. Venček (Sem slovenska deklica; Na Gorenjskem je fletno; Moj ljubček je z gornjega kraja; Po cesti špandira gospod in gospa; Kdor če pa vedet, kaj je ljubezen; Men' se dečva smili; Lepa je evanckrea; Hej Slovani, kje so Vaše meje?).

6. Gorski odmevi. Čveteroglasne pesmi. Zložil H. V. Op. 6. Založil skladatelj. V Ljubljani. Natisnili J. Blasnikovi nasledniki (1888).

7. Od železne ceste (1889?) Ta skladba za zборе in samospve z glasovirjem je ostala v rokopisu. Omenjata jo Janko Leban in Fran Rakuša. Lucija Podgornikova jo je pregledala in napisala o njej: »Ni mi znano pri Slovencih nobeno delo, ki bi bilo podobno komadu: »Od železne ceste«. To je opereta in nuce«. Cela priredba se je nad vse posrečila, tekst je ilustriran s prav srečnim humorjem.

8. »Domovini«. (1889?) Rakuša omenja to skladbo med neobjavljenimi. Bila je zložena za zборе in samospve, spremljanje z glasovirjem ali pa orkestrom.

9. Slovenske pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Uglasbil in velečastitemu g. Sim. Gregorčiču, slavnemu pesniku slovenskemu posvetil H. V. Op. 7. V Ljubljani. Lastna založba. Tiskali J. Blasnikovi nasledniki. Cena 70 kr. (1891). Vsečina: 1. Slovanska pesem. 2. Pogovor z domom. 3. Ne zveni mi. 4. Pomlad. 5. Gospodov dan. 6. V noči. 7. Ljubav. 8. Na planine. 9. Poziv k petju.

10. Zvezdica. Polka-mazurka za klavir. Op. 9. V Brežicah. Založila knjigarna L. Schwentner 1893.

11. Slovenske pesmi za 4 moške glasove. Zložil in slavnemu društvu »Nabrežina« udano poklonil H. Volarič. Op. 10. Tisk Eberle in dr. na Dunaju (1894). Vsečina: 1. V zvečer (Levstik). 2. Bedak je! (I. Bedenek). 3. Čolnčku (S. Gregorčič). 4. Slovo (Po narodnem motivu). 5. Novinci (Pagliaruzzi-Krilan). 6. Pomlad in jesen (Levstik). 7. Eno deo le bom ljubil (S. Gregorčič). 8. Moja domovina (S. Gregorčič). 9. Zdravljica (Funtek). 10. Razstanek (Levstik). 11. Kvišku bratje. 12. Nos. (Šaljiv zbor). 13. Ti osrečiti jo hoti (S. Gregorčič).

12. I. Divja rožica. — II. Slovenskim mladenkam. Za ženski dvospv in klavir. Op. 12. V Ljubljani 1908. Tiskala Učiteljska tiskarna. Založila Frančiška vdova Volaričeva. 4°. 15 str. Cena 1 K 50 v.

13. Hrabroslav Volarič. Skladbe I. Samospvi s klavirjem. Založila Franja Volaričeva. Izdal Josip Čerin. Vsečina: Oj Rožmarin! (A. Pin.) Op. 10., št. 2. — 2. Biserji (S. Gregorčič) Op. 23., št. 3. — 3. Ne žaluj! (Svoimir). Op. 10., št. 3. — 4. Dekliški vzdih. (Fran Gestrin). Op. 14., št. 2. — 5. Pregovorjena otožnost (Pavlina Pajkova). Op. 14., št. 5. — 6. Dekliška tožba. Op. 10., št. 1. — 7. Pogled v nedolžno oko. (S. Gregorčič). Op. 10., št. 4. — 8. Ledene rože. (Anton Aškerc). Op. 14., št. 3. — 9. Zopet solze. (Josip Stritar). Op. 23., št. 1. — 10. Zvonček (Janko Leban) Op. 10., št. 5.

14. Sladko srce Marije. Izšla je ta pesem za mešani zbor prvokrat med prilogami »Cerkvenega glasbenika« l. 1883. Ponatisnjena je v Premrlovi zbirki »40 Marijinih pesmi«.

15. Blagoslovna. Tudi to pesmico za mešani zbor je objavil »Cerkveni Glasbenik«, in sicer l. 1919. Za natis jo je preuredil St. Premrl. Besedilo: »Ponižno na kolena pademo.«

Zložil je najbrž še marsikatero cerkveno pesem. V svojih pismih prijatelju Janku Lebanu se pritožuje, da mu delajo očitke radi neke latinske maše, ki jo je pred štirinajstimi leti zložil (1881!) in so jo organisti brez njegove vednosti prepisovali in širili. Pred smrtjo je nameraval izdati cerkvene pesmi za šolsko mladino z molitvami v obliki mašnih bukvic.

Volaričeve pesmi so ponatisnjene: v Druzovičevi »Liri« (I. štev. 14. »Pomlad in jesen«. — II. štev. 14. »Kukavica«), v Aljaževi Pesmarici (II. štev. 7. »Slovenski svet«) in v pesmarici »Glasbene Matice« (štev. 62. »Izgubljeni cvet«, štev. 76. »Slovenski svet« in štev. 100. »Razstanek«).

Pobudo za to bežno črtico mi je dala Prosvetna zveza v Ljubljani, ki me je lansko leto naprosila, naj na njenih prosvetnih večerih prevzamem predavanje o Volariču. Od kraja mi ni bila prijetna ta naloga, ker mi žal Volarič ni bil dovolj znan. Med iskanjem gradiva sem pa občutil čim dalje večje spoštovanje do tega našega priprostega vaškega učitelja s Primorskega in zato se mi je zbudila iskrena želja, da bi se gradivo, tu v naglici nabrano, s časom izpopolnilo. Zelo hvaležen bi bil raznim osebam, ki so še osebno poznale Volariča, in vsem, ki še hranijo njegove tiskane ali rokopisne skladbe, če bi mi hotele pomagati pri tem izpopolnjevanju.

Uporabil sem sledeče vire: Dr. Janko Šlebinger: Slov. bibliografija. 1903—1905. — Janko Leban: Hr. Volarič (Dom in svet 1896). — Janko Leban: Hr. Volarič. (Učiteljski Tovariš 1909). — Mladika 1922 (v Gorici). — Fran Rakuša: Slovensko petje v preteklih dobah. 1890.

Dolžni smo, spominjati se iz hvaležnosti takih vrlih mož, ki so pred nami orali ledino slovenske kulture, ki jo mi danes uživamo. Naj bi spomin na Volariča vnel v nas gorečo ljubezen do tiste prelepe zemlje, ki jo je on sam neizmerno ljubil in nam je rodila njega, slavnega Simona Gregorčiča in še celo vrsto odličnih mož, stvariteljev slovenstva in borcev za svobodo našega naroda. *(gl. sliko na 14. str.)*

M. B.:

O slovenski izreki.

(Dalje.)

Namen tega spisa pa ni strokovna znanstvena razprava fiziološke vsebine. Kdor se hoče v tej smeri poglobiti v snov, naj predela poglavja iz fiziologije, ki jih je spisal prav na široko in na globoko z vso vestnostjo prof. Gröbming in so priobčena v Cerkv. glasbeniku v letnikih 1928, 1929 in 1930. Moj namen je v prvi vrsti opozoriti na nekatere napake, ki jih pri pevskih prireditvah še vedno slišimo, in dati našim zborom nekaj smernic za lepo in pravilno izreko. O tem predmetu smo govorili dosedaj pri vseh pevskih tečajih Pevske zveze. Zbori so v veliki večini že krenili v pravo smer. Vendar ne bo škodilo, če bodo imeli za točno posnemanje pri roki nekaj kažipota, zlasti oni, ki jih naši tečaji še niso dosegli.

Za lepo ubrano petje je nujno potrebno, da je ritmika pesmi uglašena in enotna, točna. Kakor gugajoč se voz, kakor neurejena tropa prerivajočih se ljudi, kakor divje valovanje je pesem, ki je ne pojemo točno v predpi-

sanem ritmu. Pevci begajo sem in tja, zastajajo, prehitevajo, zadržujejo — uhajajo vsak po svoji poti in »bližnjici«. Vse se maje, človek se boji: zdajdaj jo bodo polomili.

Nič manjša ni slaba ubranost glasov, če pevci ne pojo vsi točno in natančno ubrane melodije, če eni nižajo, drugi višajo, eni dvigajo, drugi padajo. Tako petje je za nič, poslušalcem je zoprno, pevcem mučno, ker se vsak mah bore, ali bodo prišli do konca, ali ne, glasovi se tepo in prerivajo vsak za svoj prav. Enotnost in lepota melodije je skvarjena in popolnoma zrušena.

Tretji rušilec lepega petja je pa slaba in neenakomerna izreka. Imamo dva jezika: pismeni književni in živi jezik, ki ga govorimo. Ta dva jezika se pri več narodih ne krijeta in ne ujemata. V knjigi pišemo besede drugače, kakor jih narod izreka. Pa je zopet razloček v govoru enega in drugega kraja: vsak jezik ima ob enotnosti književne (pismene) oblike različna narečja. Pri govoru posameznika nas različnost izreke ne moti, če pa pevci, ki pojo v zboru, ne izrekajo vsi enako, je pa enotnost speva prav tako skvarjena, kakor, če se ne ujemajo v ritmu ali gredo svoja pota v napevu.

Za lepo petje je nujno potrebno, da je ritmika zbora ubrana tako, kot čvrst korak izvežbanih vojakov, melodija mora biti tako enotna in ubrana, kot je vrsta vojakov strnjena v eno samo ravno črto, izreka pa tako zlita in enaka, kot je njihov kraj vsi enak. Potem je pesem lepa in enotna, potem učinkuje, prevzame človeka s tako notranjo silo, da se ji ne more ustavljati, ker mu ne moti niti najmanjša trohica čuta estetske enotnosti. Pravilna in enotna izreka, videli bomo to pri več zgledih, pesem ojači, okrepi, nje obseg razmahne, nje dramatsko silo poglobi. Zato naj pevci in posebno pevovodje nikar ne zanemarjajo te plati, kadar se uče novih pesmi!

Zgoraj sem že omenil narečja. Ta obstoje iz slovniško-jezikovskih in glasbenih različic. Te oboje različice so pa večinoma med seboj tako tesno združene, da uplivajo prve na druge, druge pa na prve. Jasno je pa, da moramo imeti za skupnost eno izreko, ki je izoblikovana na nekako srednjo pot vseh narečij, kakor imamo en književni (slovniški, pismeni) jezik, ki je na zgodovinski podlagi nekak posnetek glavnih narečij. V pisavi pišemo vsi skupni književni jezik, zato moramo imeti tudi v skupnem govoru skupno izreko. In k tej hočemo pripomoči naslednje pripombe.

Vsak črka ali pismenka je znak za en glas. Ti so pa kaj različni. Tvorimo jih vse s pomočjo zraka in govorilnih organov ali kratko s pomočjo govorila. Sem spadajo pljuča, jabolko z glasotvornicami in glasilko, sapnik, ustna votlina z jezikom in ustnicami in nosna votlina. Pri nekaterih glasih pa sodelujejo še tudi razne mišice in kosti glave, vrata in prs (ojačenje, rezonanca!) Za lepo in pravilno izreko mora imeti človek vse te dele normalno razvite. Kterikoli del bi manjkal, ali bi bil pokvarjen, bi onemogočil pravilno izreko. Ne samo to. Pri govoru (in petju) mora delovati vsakteri omenjenih delov brez prisiljenega truda, naravno, lahko. Zato moramo imeti prsa prosta, vrat naravno iztegnjen, ne skrčen, pa tudi ne prisiljeno nazaj zavito, jabolko mora biti prosto, brez vsakega pritiska, torej primerno prostran ovratnik. Ustna votlina mora biti primerno razprta. Nad vse važen pa je vsak mig ustnic, kajti njih lega določa posamezne glasove. Te delimo po bistvu v samoglasnike in soglasnike. Med te pa moremo vriniti one glasnike, ki niso pravcati samoglasniki, a morejo tvoriti zlog; ti so l, m, n in r. Imenujemo jih polglasnike ali zlogotvorne soglasnike.

Za samoglasnike imamo pet znakov ali črk: a, e, i, o, u. Med temi pa leži vse polno prehodnih samoglasnikov, ki tvorijo naraven prehod od enega do drugega. Najdemo si jih sami lahko, če oblikujemo na nepretrganem tonu vse po vrsti zapored od a do u. Nekateri jeziki imajo za različice samoglasnikov posebne znake, n. pr. nemški ä, ö, ü, y, v slovenščini pa imamo v govoru vse te različice, a jih v pisavi ne označujemo posebej, temveč jih pišemo s tisto črko, kateri se nam zde najbližje. Tako smo včasih v zadregi in hočemo pisati Cirknica, lip (lep), kar pišejo Hrvatje.

Poleg teh različic moramo paziti pri izreki še na trajnost samoglasnikov in izrekamo »brat« drugače kot »strast, oblast«. Na te podrobnosti se ne bom oziral, ker so preveč teoretične in ne bi prinesle kaj prida uspeha, utegnile bi pa odvrniti tega ali onega od dobre volje. Poznejši zgledi bodo opozorili na napake, saj rojenemu Slovencu ni treba za izreko toliko podrobnega teoretičnega (slovniskega) znanja, treba je le, da z zavestjo izrekamo besede neprisiljeno in se ne »pačimo« s pretiravanji in narečji.

Pri petju nam ne gre za hipne glase. Za melodijo so ti sploh brez pomena. Važni in porabni so le trajajoči glasniki, ti pletejo melodijo in jo predajajo drug drugemu. Ker so samostojni trajajoči glasniki v prvi vrsti le samoglasniki, zato so ti za pevca najvažnejši. Ti morajo biti pravilno in lepo, jasno in razločno izoblikovani, zato moramo na nje pri petju posebno paziti. Ti so tudi vsi zlogotvorni, in sicer sami za se in v zvezi s soglasniki. Po dva samoglasnika pa tvorita dvoglasnike.

Čim več ima jezik v besedah samoglasnikov, tem pevnejši je. In ta pevnost je tem večja, čim več besed se s samoglasniki začneja in končuje, ker je tem lažji nastavek in konec zlasti v zboru. Naš jezik šteje po vsej pravici med najlepše, najmehkejše jezike. Različnost naših samoglasnikov omogoča vsako modulacijo glasu, prav zato so njegovemu značaju prilagojene naše ljudske pesmi tako mehke, gladke, da se oklenejo vsakega tujega srca na prvi mah. Tu je temeljni vzrok miline naše narodne (ljudske) glasbe.

Toda ravno ta različnost naših samoglasnikov dela naš jezik tujcu težak, da se ne more lepe pravilne izreke izlepa naučiti.

Vesnik Pevske Zveze.

Izredni občni zbor. Dne 3. februarja 1930 se je vršil ob pol 10 v Rokodelskem domu izredni občni zbor, ki je veljal izpremembi pravil in nekaterim temeljnim smernicam novega dela zlasti z ozirom na 10 letnico Pevske Zveze. Zastopanih je bilo po enem ali več zastopnikih 7 okrožij, in sicer: novo-mesko, ribniško, ljubljansko, kamniško, trziško, radovljiško in cirknjsko, ki se bo šele organiziralo.

Predsednik je po otvoritvi in pozdravu najprej prečital pozdrav slovenskih pevcev z Nemškega, ki nameravajo priti poleti k nam in prirediti več koncertov. Sklenjeno je bilo, da se jim za pozdrav zahvalimo in jim sporočimo, da jih bomo po okrožjih in zborih podpirali, kamorkoli bodo prišli. (Sporod bomo sporočili takoj, ko bo obisk in razpored koncertov izdelan.)

Iz predsednikovega poročila smo posneli, da je položaj, ki smo ga prevzeli na občnem

zboru zelo težaven. Ima pa odbor trdno voljo, postaviti Pevski Zvezi zopet trdno podlago in ji dati prvotno smer. Za to je tudi že izdelal načrt.

Tajnik je poročal, da je odbor reševal tekoče in važne principiellne zadeve v štirih dolgih sejah, art. odsek pa v dveh pretresal zlasti vprašanje »Pevca« in način proslave društvene desetletnice. »Pevce« se bo mogel izkopati, če ga bodo naročniki krepko podpirali. Stevilni naročnikov mora narasti in naročnino bo treba iztirjavati. Potem ni nevarnosti. Ker je izšel avtorski zakon, ki prepoveduje razmnoževanje pesmi, je storil odbor vse, da omogoči nabavo »Pevčevih« prilog po neverjetno nizki cení letnih 10 dinarjev. Če bi vsi zbori naročili za vse pevce (pevke) priloge, bi bil »Pevce« prav trden, ne da bi mu bilo treba kdaj zvišati naročnino, ki je ostala še vedno samo 30 Din. Ko

je poročal podrobno še nekatere organizacijske stvari, je bilo tudi njegovo poročilo sprejeto.

Nato so prišla v pretres popravljena pravila, ki so v bistvu ostala dosedanja, priobčena v 1. letniku »Pevca«, le nekaj manjših poprav in izprememb je bilo sprejetih k posameznim točkam. Pravila bomo priobčili, ko bodo potrjena.

V smislu novih pravil so bili izvoljeni v odbor še sledeči gg.: D. Doktorič, dr. Ploj, ravn. St. Premrl in Iv. Zdešar.

Sklepno je bil živahen razgovor o društveni desetletnici. Sprejeti so bili soglasno vsi odborovi predlogi, ki jih bomo sporo-

jem. Pred koncertom je imel pevovodja L. Hafner zelo jedrnat uvod o naši narodni pesmi.

Pevski zbor na Viču pripravlja lep cerkveni koncert, ki se bo vršil še v postu. Prav tako čujemo, da hiti »Ljubljana« s pripravami za svoj cerkveni in svetni koncert in se pripravlja za turnejo na Moravsko.

Pevski zbor K. P. D. v Zagorju je vprizoril Lavtižarjevo spevoigro »Darinko« in jo ponovno (19. marca) odpel s prav lepimi uspehom.

Dne 19. marca je imel pevski zbor Dr. sv. Jožefa v Trzinu svoj samostojen koncert. Podrobno poročilo o koncertu morda prihodnjič.

Dne 16. februarja je sodeloval pri prireditvi v Šmartnem pri Kranju pevski moški, ženski in mešani zbor in tamburaški zbor.

Dne 23. februarja je nastopil z nekaterimi pesmami v domači dvorani pevski zbor v Stranjah.

Iz časopisov razberemo, da naši zbori prav pridno delajo — pri neštetihih prilikah sodelujejo. Naj nam zbori v smislu pravil o svojem delu poročajo, ker potrebujemo poročila nujno za pregled pevskega življenja sploh.

KONCERT CERKVENEGA PEVSKEGA ZBORA V DOBU.

Dne 3. marca je imel cerkveni pevski zbor v Dobu, naš najmlajši član svoj koncert. Neverjetno brž se je zbral mladi zbor krog svojega živahnega pevovodje Iv. Mazovnika in se s tem koncertom prav lepo predstavil hvaležnim župljanom. Koncert se je vršil v Domu. Pred njim je prav lepo govoril pevovodja o pomenu petja, o njegovem vplivu in prešel sklepno na blagoslovljeno delo Pevske Zveze in njeno desetletnico. Občinstvo je vidno prav z zanimanjem sledilo njegovim izvajanjem, kar dokazuje, da hoče poleg prijetne pesmi tudi primerne koristnega pouka.

Za tem je nastopil z 8 pesmami mešani in s 3 moški zbor.

Moški zbor ima zvočne, a šibke base, tenori so še malo »težki«, bo vse izginilo z vestnimi vajami. V splošnem je pel lepo zaokroženo, med vsemi so zapeli prav lepo v Maroltovi harmonizaciji »Oj ta vojaški boben«. Peli so več kitic, pa jih ni bilo nikomur preveč. Tudi Jerebova »Moj deklj« je lepo zvenela. Vodopivčeva »Zabja svatba« je bila pa mestoma premalo živahna.

Mešani zbor ima sicer dobre soprane, a jim je treba vlitati še veliko mehkobe, zmerne vzdržnosti, izravnati naraščanje in pojemanje in uglediti izreke. Altii so primerno močni, pa bi jim svetoval, kar sopranom. To pa zato poudarjam, ker obeta zbor izredno lep napredek in sem prepričan, da bo izklesal pevovodja iz njega knalu prvovrsten zbor. Sporeda bi bilo škoda. Ko prestane takle zbor svoj prvi »krst«, potem naj spored še malo predela in gre z njim k soses-

† Andrej Volarič.

čili zborom po okrožnicah in prosimo že sedaj, da bi se po njih ravnali.

Ljubljansko okrožje je imelo dne 5. marca sejo, ki se je je udeležilo 8 zastopnikov, in sicer: Preska, Sora, Smartno pod Smarno goro, Smlednik, St. Vid, Vič, Ježica in Rokodelski pomočniki. Pri volitvah je ostal za predsednika še nadalje L. Hafner, za blagajnika je bil izvoljen Fr. Bricelj (St. Vid), za pevovodjo pa D. Cerar (Ježica). Seja se je sukala v glavnem o prihodnji prireditvi, ki bo na Ježici dne 29. junija. Poleg te se bosta vršili še dve, katerim bo kraj in čas pozneje določen. Sodelovanje je obljubilo sedem zborov, v skupnem petju bodo peli štiri pesmi.

Pevski zbor Rokodelskega društva je v ojačenem številu prav krepko sodeloval s tremi pesmami pri društveni prireditvi dne 2. marca 1930.

Zenski zbor s Preske je pel dne 16. februarja v radiju več narodnih pesmi s klavir-

dom »v vas«. Disciplina je v zboru prav dobra, volja izvrstna, prvi nastop je bil prav časten.

Zaključek je bil dramsko poživljen: Vodopivčevi »Snubači« so bili odpeti že brez

začetne bojazni, prav dobro v točnem nastopu, v igri in tudi pevski niso zastajali. Zboru in njegovemu vnetemu, požrtvovalnemu pevovodju prav iz srca čestitam v trdnem upanju, da bodo spet kmalu kaj priredili. B.

Iz glasbenih listov.

V »Ljubljanskem Zvonu« leta 1929. je v 11. številki priobčil g. Marij Kogoj kratek članek o »Posvetni zborovski produkciji pri Slovencih«, ki je prav za prav le nekaka površna skica vsebine, omenjene v naslovu. V starejši dobi pač omenja dosti natančno ime našega skladatelja: preko Slomška in Potočnega našteva Fleišmana, Riharja, Hašnika, Vilharja, dalje Lebana, Kocjančiča, Hajdriha, Vogriča, Koruna, Juvanca, Hudovernika, Sachsa i. dr. Pri novejših je pa že bolj izbirljiv, kajti ne omenja niti Klemenčiča, niti Kimovca, niti Vodopivca, prezrl je še katerega drugega, ki pač tudi kaj pomenijo, morda vsaj toliko, kolikor ta ali oni naštetih. Med revijami sta brez pomena za našo novo dobo reviji »Zbori« in »Pevci«, ki že 6., oziroma 10. leto požrtvovalno delujeta kar na široko. Ko bi bili navezani naši zbori samo na pesmi, žal, ugaslih »Novih akordov« in omenjene, menda tudi ugasle »Nove muzike«, bi izgledala naša pesem danes drugače, kot izgleda. Mislim, da ni brez pomena za dviganje naše pevske umetnosti tudi v produktivnem smislu delo »Zborov« in »Pevac«. In če se ozira ta ali oni list, ta ali oni skladatelj tudi na šibkejši zbor, ki so v nastanku in razvoju, če dela na široko za našo glasbo med narodom, je to delo vsaj toliko vredno, kakor ono, ki naj velja le izbranimu krogu strokovnjakov. Za nas Slovence ni članek važen, niti nam njegove verzeli ne škodijo. Če pa bi ga čital tujec in bi zašel iz njega informacije o naši produktivni glasbi, bi mu bilo premalo.

»Zbori« letnik 6. (1930). V prvi številki je poleg drugih stvari nekaj življenjepisnih stvari o Karlu Brvarju, Janku Lebanu, Jančku Zirovniku in našem vrlem sotrudniku

Ivanu Ocvirku. Poleg tega je zbranih nekaj zanimivih uglasbenih drobtin. V prilogi je kratek opis zgodovine »Ljubljanskega Zvona«, ki je praznoval dne 23. marca s slavnostnim koncertom svoj 25 letni jubilej, in 20 letnico svojega pevovodje Z. Prelovca. Prvi jubilej ni na prvi pogled nič izrednega za nas, ko ne moremo iz različnih 10-, 15-, 20-, 25- in 30 letnih jubilejev dalje. Nam pevcem se pa vendar povzdigne pogled in nam veselja zapolje srce ob 25. jubileju zbor, ki je vztrajal pri svojem delu nepretrgoma vseh 25 let v najtežjih časih nar. prep. roda. Temu vztrajnemu plemenitemu delu se spoštljivo odkrijemo in mu prisrčno čestitajmo k že doseženim in bodočim uspehom. Še iskrenejše so naše čestitke zvestemu pevovodju, ki vztraja 20 let na istem mestu. Člani so se menjali, so odhajali, so prihajali, on je ostal. Ne moremo drugače, kakor, da se z vsem spoštovanjem ustavimo ob tem zaslužnem jubileju dela in se učimo od zbor, ki je požrtvovalnosti, vztrajnosti in discipline. Samo izredna ljubezen do slovenske pesmi in do svojega zbor, ki mora vzdržati v zboru tako konstantno črto nazor. Samo popolno zaupanje v svojega pevovodjo in popolna vdanost njegovemu vodstvu more doseči tako lepe uspehe. Kdor ve, koliko in kakšnih intrig mora večkrat premestiti pevovodja, če jih še more, ta ve, da je tako prisrčna skupnost mogoča samo v lepi slogi. Te slogi »Zvonašev« in njihovi notranji disciplini veljajo naše čestitke prav tako, kakor njihovemu umetniškemu delu in blagoslovljenemu uspehu. V glasbeni prilogi so pesmi skladateljev: Jobsta, Juvanca, Premrla in Mirka. Mnogokaj bo dobrodošlo tudi podeželskim zborom. Kdor zmore, naj naroči!

Nove skladbe.

Beran Emerik: **Tri slovenske maše.** Založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Skladatelj pravi, da so pesmi namenjene »zlasti manjšim cerkvenim in srednješkolskim zborom«. Pa jih bodo tudi krepki zbori peli prav s pridom in vneto. Pisane so za mešani zbor in orgle. Vse tri so prepletene tako, da zadoščajo za vsa maša, vsaka za se. Nekateri deli se začnejo z enim glasom po koralnem načinu; menjajoč glasove, posnemajoč motive in melodije se plete stavek ves čas tako gladko — zvočno, da se prav tesno oklepa onega tihega miru, ki ga občutimo samo v cerkvi. Pestrost petja bo

tu intam prav lepo poživil vpleteni samospjev, ki ga pa lahko gojo tudi vsi peveci istega glasa. Vse tri maše so polne prave pobožne iskrenosti in verske lirike, niso vsakdanjega kova, dasi so priproste, kol je molitev priprosta, vsak dan sveže iskrena. Morda bo kdo tu intam obstal pri besedilu. Ni vsakdanje, a je primerno in od kn.-šk. ordinariata odobreno. Zbirko prav toplo priporočamo.

Anton Jobst: **Pet postnih pesmi.** V založništvu Jugoslovanske knjigarne je z odobritvijo kn.-šk. ordinariata izšla zbirka do- stojnih cerkvenih pesmi. Orgle so obligatne

in bo lepo spremljal lahko samo dober orgla-vec na dobrih orglah. Priporočam. B.

M. Bajuk. **Narodne.** Ista založnica je izdala v priročni obliki novo zbirko narodnih, in sicer so v njej tri za moški, štiri za

mešani in tri za ženski zbor. Pesmi so preprosto harmonizirane, namenjene i za nastope i za dobro voljo, zlasti našim zborom. Zmore jih tudi najšibkejši zbor. Podrobno poročilo prihodnjič.

Naše priloge.

Pisma, ki prihajajo uredništvu od vseh krajev, dokazujejo, da je naša priloga 1. in 2. številke ubrala pravo pot. Boljši zbori so izredno veseli Hochreiterjeve šaljive »Zimske«, ki jim bo dala pač dela a bo trud izredno dobro plačala. Gibek tok pesmi, šaljiva koncepcija v podrobnem in v splošnem, krepek poudar v harmoniji, pestra ritmika, šaljiv zalet melodije na markantnih mestih ne more izgrešiti namena. Treba je pa pač dobre volje in stopiti na prste. Ocvirkove »Setve« so kaj veseli vsi vprek. Lepo zveni, okusno se pretakajo dvospevi višjih in nižjih glasov, polna je harmonija, kjer jo zahteva globina vsebine. Težav ne bo pri pesmi ne ritmičnih, ne melodičnih, ne glasovnih (višina, nižina), pesem bo zgrabila gotovo vse mešane zборе. Vodopivčeva nežna »O večerni ur« je pa jedrce svoje vrste. Kakor je začetek priprosti in preprozen, tako je, čisto v skladu z vsemi zahtevami umetnosti, srednji del poln, dehteč, naravno se preliva. Od pevca zahteva samo mehko srce, drugega nič. Prepričani smo, da bo pesem ponarodela, kakor je Vodopivčevih več. Krepka v kar moči priprosti obliki je pa Premrlova »Slovanska pesem«; je kot ustvarjena za skupno petje številnih zborov pri skupnih nastopih. Krepka, umerjena je v ritmu, priprosta v harmoniji, a krepka v izrazu. Težave ne bo delala; ogrela bo maloštevilne in navdušila mnogoštevilne zборе.

Na isti poti sledi prvi prilogi današnja. Premrlova: »Srce človeško, sveta stvar« je globoko vznikla srčna zadeva. Nežno, iskreno preseca v prvem delu, se zdaj v živahnem,

zdaj razposajenem in očitajočem, pa zopet v resno poučnem spevu tako tesno oklepa besed, da zadrhti v pesmi vsak vzdih, vsak utrip srca ti odjekne iz nje. Globini besed je primerna vsa koncepcija. Boljši zbori jo bodo s pridom zmogli. Zeleznikova »Kukavica« je pestra, mestoma v narodnem tonu sveže poslikana. Ne bo delala težav, a ne bo obležala, ne bo dala miru; kjerkoli jo bodo vzeli v roke, jo bodo zopet in zopet peli. Premrlova je Mlinar-Cigale oblekel v prav pestro obleko. Pevska Zveza ima že od vsega začetka v svojih pravih gojilcev ljudske pesni. »Pevece« je vedno odpiral svoje priloge posebno ljudskim pesmim. V novih oblikah so šle nazaj med narod, sporedi koncertov so jih polni. Tudi ta bo lep prispevek našim srednjim in boljšim zborom. Vodopivčeva »Dobra žena« je posrečena šaljivka najprostejšega kova. Brez truda bo šla, je nekaj izvrstnega za »dobro voljo«.

Vrstniku »Slovanski pesmi« je v gladkem ljudskem tonu zloženi Premrlov »Pozdrav«. Zanimiva je mena mere 2 × 4, ki jo pozna naša ljudska pesem v več primerih (Primeri: Bajuk, O meri v naši nar. pesmi!). Pesem bo ponarodela, ker ima v sebi vse, česar je za to treba. Besede so že itak zašle med narod po Fleišmanovi ponaredi pesmi.

V tej smeri bomo skušali ostati i v bodoče: ogibajoč se klanca navzdol, puščajoč za seboj ravnino bomo skušali najti vedno dobre, utrjene steze navzgor in vedno naprej. Težišče našega dela bodo glasbene priloge, pouka in poročil v književni prilogi pa bo le po možnosti in razmerah. Uredništvo.

Iz uredništva in upravnništva.

Zборе opozarjamo ponovno, da si morejo naročiti priloge posebej za 10 Din za vse leto. Prepisovanje pesmi je po zakonu prepovedano in ga ne bomo dovolili nikomur. Cena je tako nizka, da jo zmore vsak pevec in stane že papir za prepisovanje več, kot vse priloge tiskane. Naročite skupno, da nam olajšate delo v upravi.

Pevski zbor »Sloga« v Radovljici, ki je vedno zelo delaven, v prvih vrstah naših zborov, je takoj, ko je prejel 1. in 2. številko, naročil priloge za ves zbor (46) in jih tudi takoj — plačal. Posnemajte!

V zalogi imamo še pesmarice vseh letnikov. Pri skupnem naročilu moremo dati primeren popust.

One, ki jih zanima struktura naše pesmi, opozarjamo na knjigo: Bajuk, Mera v slov. nar. pesmi.

Naročnino, prosimo, čimprej po položnicah. Nabirajte naročnike! Vsak pevec imej svoj »Pevec« ali vsaj prilogo!

Uredništvo opozarja funkcionarje na dolžnost, da morajo o vsem društvenem (zborovem) delu poročati sproti. Za vsak nastop obvestilo vnaprej!

Izdajatelj: Pevska Zveza Vinko Lavrič v Ljubljani. — Urednik: prof. M. Bajuk v Ljubljani.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.